

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar: Jan Erik Boge	Arkivkode: FE-033
Arkivsaksnr: 19/804	Løpenr: 21/3090
Sakstype: Politisk sak	

SAKSGANG

Styre, utval, komité m.m.	Møtedato	Saksnr
Kommunestyret	22.04.2021	033/2021

Val av valstyre 2021 - 2023

22.04.2021 Kommunestyret:

Handsaming i møtet:

Ordførar Knut Harald Frøland (Bl) orienterte om at det til valstyret kan veljast dei same representantane som til formannskapet, men at det på grunn av reglar om kjønnsbalanse må inn ei kvinne til i valstyret i forhold til i formannskapet.

Shirin Kvernes Khadoor (Ap) sette fram framlegg om at Gunn Østvik Petersen (Ap) vert fast medlem i valstyret, i tillegg til dei noverande faste medlemmene i formannskapet. Forslaget vart samrøystes vedteke.

Det vart også samrøystes vedteke at Linda Haug Kollbotn (Frp) vert varamedlem for Gunn Østvik Petersen i valstyret, og at varamedlemslista utanom dette vert den same som for formannskapet.

KS- 033/2021 Vedtak:

Gunn Østvik Petersen (Ap) vert fast medlem i valstyret 2021-2023, i tillegg til dei noverande faste medlemmene i formannskapet. Linda Haug Kollbotn (Frp) vert varamedlem for Gunn Østvik Petersen. Utanom dette vert varamedlemslista for valstyret den same som for formannskapet.

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Saka vert lagt fram utan framlegg frå rådmannen.

Dokument som ikkje er vedlagt:

- Vallova
(<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2002-06-28-57>)
- Kommunelova
(<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83>)
- Valghåndboken 2021
(<https://www.regjeringen.no/no/tema/valg-og-demokrati/den-norske-valgordningen/valghandboken/id463405/>)

Kva saka gjeld:

Etter reglane i vallova (§ 4-1) skal det i kvar kommune vera eit valstyre. Valstyret har diverse oppgåver i samband med førebuing og gjennomføring av stortings-, fylkestings- og kommunestyreval. I Samnanger har formannskapet (tidlegare personal- og økonomiutvalet) fram til no også vore valstyre (som ei fast ordning). Det ser no ut til at denne ordninga må endrast, og at kommunestyret må gjennomføra separat val av valstyre.

Bakgrunn og fakta:

I Kommunal- og moderniseringsdepartementet si «Valghåndbok» for 2021 står det følgjande i punkt 3.1.1 om valstyret:

3.1.1 Valgstyret

I henhold til valloven § 4-1 skal det i hver kommune være et valgstyre som velges av kommunestyret selv. Kommunene kan ikke legge til grunn at tidligere ordning med formannskapet som valgstyre videreføres. I uttrykket «*kommunestyret selv*» ligger at myndigheten til å velge valgstyre ikke kan delegeres.

Valgstyret er et kommunalt folkevalgt organ hjemlet i særlov, jf. kommuneloven § 7-2 bokstav i. Dette innebærer at kommunelovens regler for slike organer kommer til anvendelse. Valgbarhetsreglene følger av kommuneloven §§ 7-2 og 7-3. Man må påse at kravene til kjønnsmessig representasjon i kommuneloven §§ 7-5, 7-6 og 7-7 oppfylles. Kommunestyret kan for eksempel ikke velge medlemmene av formannskapet som valgstyre dersom dette medfører at kommunelovens krav til kjønnsmessig sammensetning ikke blir oppfylt.

Valgstyret har ansvaret for å forberede og gjennomføre valget på kommunalt nivå.

Nærmare informasjon reglane om val av medlemmer til folkevalde organ følgjer lenger nede i saksframlegget.

Ifølgje Valgdirektoratet må det vera minst tre medlemmer i valstyret.

I Samnanger kommune sitt delegeringsreglement er valstyret nemnt to stader:

- Valstyret er med i opplistinga i punkt 2.2 over faste nemnder, råd, styre m.m.
- I punkt 13.1 står det at valstyret er oppretta med heimel i vallova § 4, og at arbeids- og ansvarsområdet går fram av reglane i vallova m/føresegner.

Avklaring frå Valdirektoratet

Sakshandsamar har vore i kontakt med Valgdirektoratet, for å få avklart om det stemmer at det ikkje er høve til å ha fast ordning med at formannskapet automatisk også er valstyre. Valgdirektoratet har mellom anna svart følgjande:

- «Som dere viser til følger det av valghåndboken at kommunen ikke automatisk kan velge formannskapet som valgstyre.
- Som det vises til i valghåndboken skal reglene om kjønnsmessig representasjon følges for valgstyret isolert.
- Dersom man automatisk lar formannskapet fungere som valgstyre vil eventuell kjønnsmessig ubalanse bli overført til valgstyret som er et eget utvalg.»

Korleis kan eit eventuelt val av valstyre gjennomførast?

Det vil ikkje vera nødvendig å gjera endringar i delegeringsreglementet for at kommunestyret skal

kunne gjennomføre val av valstyre. Eventuelt kan det takast inn ei setning i delegeringsreglementet om kor mange medlemmer valstyret skal ha. Dette kan i så fall leggjast inn som eitt tillegg i punkt 13.1 i delegeringsreglementet.

Val av medlemmer til folkevalde kommunale organ skal gjerast enten som forholdsval etter reglane i kommunelova §§ 7-5 og 7-6, eller som avtaleval etter reglane i kommunelova § 7-7. Nærmare informasjon om avtaleval og forholdsval følgjer på slutten av dette saksframlegget.

Val av leiar og nestleiar i folkevalde organ skal gjerast som fleirtalsval etter reglane i kommunelova § 7-8. Kommunestyret kan eventuelt overlata til organet sjølv å velja leiar og nestleiar.

Dersom val av valstyret skal gjerast som avtaleval (framlegging av ei felles innstilling som vert samrøystes vedteken av kommunestyret), må kvart kjønn vera representert med minst 40 prosent i valstyret. Ved eit eventuelt avtaleval vil ikkje valstyret kunne verta identisk med det noverande formannskapet i Samnanger, fordi det er færre enn 40 prosent kvinner i formannskapet. Det er i dag tre kvinner og seks menn i formannskapet. Kravet om minst 40 prosent av kvart kjønn ved avtaleval gjeld både for faste medlemmer og varamedlemmer.

Dersom val av valstyre skal gjerast som forholdsval, kan valstyret i teorien verta identisk med det noverande formannskapet.

Reglar om kven som er valbare til folkevalde organ står i kommunelova §§ 7-2 og 7-3.

Vurderingar og konsekvensar

På bakgrunn av svaret Valdirektoratet ovanfor, tilrår rådmannen at kommunestyret gjennomfører val av valstyre 22.04.2021, for resten av den noverande kommunestyreperioden. Rådmannen tilrår at kommunestyret òg vel leiar og nestleiar i valstyret.

Den enklaste løysinga for val av valstyre, vil truleg vera at det vert gjennomført eit avtaleval. Dersom kommunestyret sitt utgangspunktet er at medlemmene (og varamedlemmene) i valstyret så langt som mogleg skal vera dei same som i formannskapet, må det ved eit eventuelt avtaleval veljast inn ei ekstra kvinne som fast medlem i valstyret i forhold til i formannskapet. Då vil kravet om minst 40 prosent av kvart kjønn verta oppfylt for dei faste medlemmene i valstyret. Det same kravet vil framleis også vera oppfylt for varamedlemmene (det er i dag seks menn og fem kvinner som er varamedlemmer i formannskapet). Oversikt over medlemmer og varamedlemmer i formannskapet ligg på følgjande nettside:

- https://innsyn.sing.no/Samnanger/Innsyn/wfinnsyn.ashx?response=moteplan_utvalg&fradato=2021-01-01T00:00:00&utvalg=10&

Valet av det noverande formannskapet i Samnanger hausten 2019 vart gjennomført som forholdsval. Nærmare informasjon om valet av formannskap i 2019 står i saksdokumenta for kommunestyresak 057/2019, sjå

https://innsyn.sing.no/Samnanger/Innsyn/wfinnsyn.ashx?response=journalpost_detaljer&journalpostid=2019007278&.

Nærmare informasjon om reglar for avtaleval og forholdsval:

Reglar om avtaleval

Kommunestyret kan samrøystes vedta at val til folkevalde organ skal skje som avtaleval etter kommunelova § 7-7. Valet skal då gjennomførast på grunnlag av innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer til organet. Innstillinga må vedtakast samrøystes av kommunestyret. For reglar om avtaleval vert det elles vist til kommunelova § 7-7:

§ 7-7. Avtaleval

Kommunestyret eller fylkestinget kan selv enstemmig vedta at valg til folkevalgte organer skal foregå som avtalevalg etter denne paragrafen.

Valget gjennomføres på grunnlag av en innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer. Innstillingen skal inneholde like mange navn som det skal velges medlemmer, og det skal angis hvilket parti eller hvilken gruppe medlemmene representerer. Innstillingen kan også inneholde navn på varamedlemmer for hvert parti eller hver gruppe. Antall varamedlemmer kan være inntil to flere enn de faste medlemmene fra partiet eller gruppen. Innstillingen vedtas enstemmig av kommunestyret eller fylkestinget.

Hvis organet skal bestå av minst fire medlemmer, skal hvert kjønn være representert i organet med minst 40 prosent. Skal organet bestå av tre eller færre medlemmer, skal begge kjønn være representert i organet. Viser det seg at et valg etter andre ledd vil føre til at kravene i første eller andre punktum ikke blir oppfylt, skal det nødvendige antallet kandidater fra det underrepresenterte kjønn settes inn for å oppfylle kravet. Ved valg til folkevalgte organer som etter lov bare skal bestå av medlemmer av kommunestyre eller fylkesting, og ved valg av arbeidsutvalg for folkevalgte organer, skal reglene i dette leddet følges så langt det er mulig.

Når varamedlemmer skal velges, skal framgangsmåten i tredje ledd følges.

Reglar om forholdsval

Ved forholdsval skjer valet på grunnlag av på førehand innleverte lister med forslag til kandidatar. Lova set ikkje frist for innlevering av listeframlegg, slik at dette kan skje seinast i møtet inntil møteleiaren seier frå om at det skal røystast. For reglar om forholdsval vert det vist til kommunelova §§ 7-5 og 7-6:

§ 7-5. Listeforslag ved forholdsvalg

Forholdsvalg foregår på grunnlag av lister med forslag til kandidater. Listene skal være innlevert på forhånd. Partier eller grupper som er representert i det velgende organet, kan bare levere ett listeforslag hver. Antall navn på listen kan være dobbelt så høyt som antall medlemmer som skal velges. Kandidater fra et parti eller en gruppe kan bare føres opp på partiets eller gruppens listeforslag eller på en fellesliste som utgår fra flere partier eller grupper.

Hvis det skal velges fire medlemmer eller flere, skal hvert kjønn være representert med minst 40 prosent blant de foreslåtte kandidatene på den enkelte listen. Hvis det skal velges to eller tre medlemmer, skal begge kjønn være representert. Ved valg til folkevalgte organer som etter lov bare skal bestå av medlemmer av kommunestyre eller fylkesting, og ved valg av arbeidsutvalg for folkevalgte organer, skal reglene i dette leddet følges så langt det er mulig.

Listeforslaget skal være underskrevet av minst ett medlem av det partiet eller den gruppen som fremmer forslaget. Den som underskriver forslaget, må være medlem av det velgende organet.

§ 7-6. Valgoppgjør ved forholdsvalg

Ved valgoppgjøret fordeles organets medlemsplasser på de ulike listene etter hvor mange stemmesedler hver liste har fått, ved bruk av delingstall 1, 2, 3, 4 osv. Hvis flere lister har samme kvotient, tilfaller plassen den av listene som har fått flest stemmer. Har listene fått like mange stemmer, avgjøres valget ved loddtrekning.

Når det er avgjort hvor mange medlemsplasser en liste vil få, pekes medlemmene fra den enkelte listen ut i den rekkefølgen de står oppført på det innleverte listeforslaget.

Hvis en liste får minst fire medlemmer i organet, skal hvert kjønn være representert med minst 40 prosent fra listen. Får listen tre eller færre medlemmer i organet, skal begge kjønn være representert fra listen. Viser det seg at utpekingen etter andre ledd vil føre til at kravene i første eller andre punktum ikke blir oppfylt, skal kandidater fra det underrepresenterte kjønn rykke opp på listen

inntil kravet er oppfylt.

Ved valg til folkevalgte organer som etter lov bare skal bestå av medlemmer av kommunestyret eller fylkestinget, og ved valg av arbeidsutvalg for folkevalgte organer, skal reglene i tredje ledd følges så langt det er mulig.

Hver liste skal tildeles varamedlemmer. Så langt det er mulig, skal det være to flere varamedlemmer enn faste medlemmer. Varamedlemsplassene fordeles i samsvar med andre og tredje ledd.

Eksempel på forholdsval:

Nedanfor følger eit eksempel på forholdsval. Det er i eksempelet 9 plassar i organet som skal veljast av kommunestyret, og det er fire listeframlegg (A til D) ved valet. Det er 21 medlemmer i kommunestyret. Tabellane nedanfor viser korleis ein reknar seg fram til kor mange medlemmer kvar liste får.

Eksempel på val av organ/utval med forholdsval

Tal medlemmer i organet/utvalet:	9
Tal listeforslag:	4

Røyster pr. listeforslag:	
Listeforslag A	11
Listeforslag B	5
Listeforslag C	3
Listeforslag D	2
Sum røyster	21

Valoppgjør utan rangering							
Liste	Tal røyster (dividend)	Tal røyster delt på 1 Kvotient	Tal røyster delt på 2 Kvotient	Tal røyster delt på 3 Kvotient	Tal røyster delt på 4 Kvotient	Tal røyster delt på 5 Kvotient	Tal røyster delt på 6 Kvotient
Listeforslag A	11	11,00	5,50	3,67	2,75	2,20	1,83
Listeforslag B	5	5,00	2,50	1,67	1,25	1,00	0,83
Listeforslag C	3	3,00	1,50	1,00	0,75	0,60	0,50
Listeforslag D	2	2,00	1,00	0,67	0,50	0,40	0,33

For å avgjera kor mange medlemmer kvar liste får, må ein finna dei ni høgaste tala (kvotientane) i tabellen ovanfor. I tabellen nedanfor er dei ni høgaste tala/kvotientane merka med grøn bakgrunn.

Valoppgjør med rangering													
Liste	Tal røyster (dividend)	Tal røyster delt på 1		Tal røyster delt på 2		Tal røyster delt på 3		Tal røyster delt på 4		Tal røyster delt på 5		Tal røyster delt på 6	
		Kvotient	Rangering	Kvotient	Rangering	Kvotient	Rangering	Kvotient	Rangering	Kvotient	Rangering	Kvotient	Rangering
Listeforslag A	11	11,00	1	5,50	2	3,67	4	2,75	6	2,20	8	1,83	10
Listeforslag B	5	5,00	3	2,50	7	1,67	11	1,25	13	1,00	14	0,83	17
Listeforslag C	3	3,00	5	1,50	12	1,00	14	0,75	18	0,60	20	0,50	21
Listeforslag D	2	2,00	9	1,00	14	0,67	19	0,50	21	0,40	23	0,33	24

Fordelinga av medlemmer vil verta som i tabellen nedanfor.

Tal medlemmer i organet/utvalet	
Listeforslag A	5
Listeforslag B	2
Listeforslag C	1
Listeforslag D	1
Sum medlemmer	9